

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseket visszafizetés
 vagy megőrségre nem vállal.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A szegedi Rózsa.

Azt mondja a nóta, hogy Szeged híres város, Makóval határos. Makóról viszont azt tartja a közmondás (kivált mióta Justh Gyula hatszögű csillaga ragyog fölötte) hogy nincs messze Jeruzsálemtől.

Akárhogy keressük, nem találjuk alkalmasabb magyarázatát ennél azok eszejárásának, a kik a legkatholikusabb város, Szeged képviselőjét Jeruzsálemből akarják importálni, a szabadelvűség, a türelem, a felekezeti béke stb. nevében rá akarván tukmálni a szegediekre az ottani zsidó hitközség einökét, dr Rózsa Izsó udvari tanácsos ur ömeltóságát.

Ömeltósága személyi kiválóságában nincs oka senkinek sem kételkedni. De miért kell, hogy éppen ő legyen Szeged város képviselője?

Nagyon szép jelszavak a felekezeti béke, a szabadelvűség, a türelem is. Tisztelet nekik, le a kalappal előttük! Csak egy a bökkenő. Valahányszor szabadelvűségről és türelemről értelegnek, ennek mindig bizonyos — hogy is mondjuk csak — ószövetségi ize van. A hány-szor a kereszténység meghátrálásáról van szó, mindig a türelem nevében sürgetik

a legnagyobb türelmetlenséggel; s ugyanakkor a szabadelvűség köpenyegé alatt egy-egy lépéssel előbbre nyomulnak Izrael fiai. Legyen béke, legyen türelem és hajtsunk térdet-fejet a szabadelvűség előtt, ha róluk van szó és hátráljunk. De a mikor mi is lélegezni akarunk, mikor megmerünk emlékezni arról, hogy ezt az országot Arpád vezér magyarnak, Szent István kereszténynek alapította — hja, az megint más!

Más? És ugyan miért?

Miért legyen a türelem olyan ostor, melynek vége mindig a mi hátunkon csattanjon? Miért legyen a felekezeti béke üres jelszó, melynek egyedül a filozofizmus ad tartalmat? Miért legyen a szabadelvűség közönséges privilégium egy bizonyos kiváltságos felekezet előnyomulása számára? Egyenlő mértéket követelünk. Nem türelem az, mely csak egy felekezet prepotenskedését, számarányát messze meghaladó s folyton növekvő hatalmának türelemét jelenti. Nem béke az, mely reánk az örökös vereségek sorozatát jelenti. Nem szabadelvűség az, mely az ország óriási többségét, fenntartó ősi elemeit kiszolgáltatja egy huszadrésznyi töredéknek. Ez az igazi hamisítatlan türelmetlenség, fanatizmus, gyűlölködés.

Igaz örömmel üdvözljük Szeged katolikus közönségét, mely talpra állott és kimerte mondani, hogy ebben az országban nincs verve a keresztény önértet. Nehéz dolgot, de becsületes dolgot vállaltak. Nehezét, mert ime, már két hete mult Bánffy halálának s még mindig küzdeni kell Rósa tábora ellen, melyben — sajnos — ott van bizony a páholy révén nem egy névleges keresztény is, nem egy — mint Nagyváradon mondotta önmagáról egyik efféle alak — »leider katolikus«. Küzdenie kell Szeged katolikusainak nemcsak a Rósa hitközsége, hanem a »leider katolikusok« gyászos segédcsapata ellen is. De győzni fognak. Nem hiába vetette el két éve a katolikus nagygyűlés Szegeden a katolikus önértet nemes magvait. Azóta »a kisdud makk merész sudárba szökken« s Szeged méltó lesz a legkatholikusabb magyar város büszke címére.

Azért, mert Debrecennek megvan a maga Samuja, a kongregációkra éhes Bakonyiban, nem következik, hogy a kálvinista atyafiak eszejárása nyomán Szeged is Samu nadrágja legyen. A Lipótváros ugy-e bár mindig a Dohány utcából szemeli ki képviselőjét? Nos hát

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A halál torkában.

»A perc borzalmaságának is megvan a maga kéje.«

Az én életem legborzalmasabb eseménye egy darab mozaik az élethől. Mozaikban látni ily dolgokat. Hogy tényleg megtörtént, azt hivatalos jegyzőkönyv bizonyítja az X-i állomás irodájában.

Két év előtt Ausztriában nyaral am. Vendége voltam nagybátyámnak, aki orvos.

Akkoriban csúf idők jártak. Napokig esett és én reménytelenül néztem kifelé a ködös semmiségbe.

A vidéken, — sziklás, vadregényes tájk — különben is érdekesek a nyári viharok. A zivatar alatt folyton zeng az ég, vakít a villám s naponta tiz-husz helyen is kigyul, összedől valami, a villám, vihar frenetikus kitöréseikor.

Egy este különösen vad, rémes volt a vihar. Az eső zuhogott, az ég folyton dörgött és a villám minden pillanatban vakító fényt árasztott szobánkba, a bezárt ablaktáblák réssein át.

A talaj egyre remegett...

Egy izben a villám szobánk közepéig csapott a telefonon keresztül. A szoba villamos csengője egyre szólt.

Ebben a kisérteties időben egyszerre neszt hallatszott a kapu felől. Előbb halkabban, de később egyre erőteljesebben zörgött valaki a kaput. Majd emberi hangok hallatszottak.

Nagybátyám — aki agglégény — és én egyedül voltunk az ebédőben. Én bizony Isten nem éreztem magam a legjobban.

Ki lehet az? — kérdém bátyámat. — Nem tudom — felelé.

A zörgés megkésztereződött.

— Talán valami beteg? — szólt bátyám. — Ily időben? Lehetetlen!

Majd meglátjuk! Mindenesetre nem árt az elővigyázatosságnak!

Töltött Brovningját magához vette s kilépett az ajtón. En követtem.

Az udvaron koromsötétség. A eső egyre zuhogott. A villámok megvilágították az udvart. A kapu felől tisztán ki lehetett venni a Segítség! szót. A kapu kitérült.

Fiatal nő állt a kapuban. Csuromviz volt. Az ijedelemtől és sietségtől alig tudott beszélni.

Orvos ur! A férjem... a... haldoklik...

A férje! Kicsoda?

A vasuti őrl Könyörgöm...

Nagybátyám arcát megvilágította egy éies villám.

Mintha habozott volna.

A nő ekkor térdreest és megcsókolta nagybátyám kezét. Uram!...

Elfordultam. E hangnak ki tudna ellentállni?

Perc múlva jövök — szólt bátyám. Menjen csak haza. Az ég áldja... elrohant.

Csuromviz léptünk a szobába. Nagybátyám elővette orvosi táskáját, gumiköpenyét és bucsuzott. De én nem maradtam volna otthon egy millióért sem. Vele mentem hiába ellenkezett!

Az utat nem kísértém leírni.

Elég annyit mondanom, hogy életveszélyes volt.

Odaértünk a házhoz. Nagybátyám bement. Én az eresz alá húzódtam inkább, mert borzalom a haldokló, nyögő betegetől és benn a nő sirt.

Közvetlen előttem állt a vasuti töltés. Odébb jobbra a vasuti hid. A piros-zöld jelzőlámpák alig-alig pislákolnak.

Megnéztem órát. Az express öt perc múlva itt lesz. Legalább...

Próbababákat, kerti-butorokat, gyermek-kocsikat és gyermek hajtányokat, utazó-, kézi-, piaci-kosarakat, kefeárukat, gyermekszékeket stb. jól olcsón és nagy választékban

JANKY ANTAL UTÓDA kishidiói

Telefon: 8.

kosár- és lámpaáru-üzletében vásárolhat.

Telefon: 8

majd ha Molnár János apát lesz a Lipót-város képviselője, akkor joggal követelhetik a szegedi mandátumot is akár az orthodox, akár a neolog hitközség elnökének, akkor csakugyan így fogja ezt követelni a felekezeti béke, a türelem és a szabadelvűség.

Sajnálatos, hogy olyan kiváló hírnevű zsidó férfiúval esett meg ez a kis eset, mint Rósa doktor öméltsága. Szeged nem volt türelmetlen soha; Zichy Nándor soha fel nem léphetne Debrecenben, Szeged pedig ellenjelölt nélkül megválasztotta Bánffy Dezsőt, a reformátusok főgondnokát. De azt már még sem lehet követelni a türelem nevében, hogy a katolikus városban azért lehessen valaki képviselő, mert nem katolikus, sőt zsidó hitközségi elnök s ha kellemetlen is az eset némelyeknek, de meg kellett mutatni, hogy Szegeden sincs rósa tövis nélkül.

*

A monarchia közbelépése Konstantinápolyban. A balkáni helyzet egyre veszedelmesebbé válik. Az albán lázadás és a török-görög feszültség nagyon nehézzé teszi a török kormány helyzetét. Ugy a keresztény, mint a mohamedán albánok megtagadták az adófizetést és erősen tartja magát az albán autonómia felfüggesztéséről szóló hír. Konstantinápolyi diplomáciai körökben ma reggel elterjedt annak a híre, hogy őgróf Pallavicini János osztrák-magyar nagykövet a portánál barátságos hangon előterjesztést tett, amelyben Ausztria és Magyarország állásfoglalását körvonalozza és a békés uton való kiegyezést ajánlja a török kormánynak.

Jézus Mária!

Vakitó fénykéve ömlött el szemem előtt és utána akkora dördülés rázta meg a földet, hogy a falnak tántorodtam.

Mikor magamhoz tértem kissé kábultságomból, akkor is csengett még a fülem és szemem előtt tűzkarikák táncoltak.

Es ekkor . . .

valami lassu remegés futott végig a földön . . . valami rémes . . . kísérteties . . . utána pedig pattogás, ropogás zaja hallatszott pillanatokig és a vízbe esett tárgyhoz hasonló robaj, utána pedig csend . . . A töltésre rohantam.

Mit törődtem most a viharral! Éreztem, hogy valami baj van . . . valami.

A lábaim a földbe gyökereztek . . . a hid bedől!

A vasuti hid közepe táján rés, mély nyílás tátongott, körötte elgörbült sinek, ledőlt karfák . . . A villám!

Nagyon messziről halk fütty hangzott.

Isten! A vonat!

Percig úgy álltam ott, mint akit főbekeleltettek. Zavaros agyamon átfutott a veszély érzete, a haldokló őr, az elmulasztott szolgálat . . . de csak egy percig tévováztam. A következő pillanatban hanyatt-homlok rohantam vissza a töltésen, az őrház felé.

A piros jelzőlámpa ott állt nekítámasztva a kerítésnek. Világított.

Felkaptam. Rohantam a töltésre. Es szá-

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

[Budapest, június 8.]

Berzevicsy Albert elnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést. Bemutatja Pozsony I. kerületében megválasztott Tauscher Béla megbízó levelét.

Napirend

a kultusztárcsa

költségvetése.

Tót nemzetiségi kritika.

Juriga Nándor: Az egész kultusz költségvetésben osztályszempont jut érvényre. A kultuszminiszter programbeszédében az u. n. hivatalnok osztálynak kedvez s középiskolák szaporítására és harmadik egyetem felállítására gondol, amikor a népoktatás a legelhanyagoltabb állapotban van nálunk. A falusi iskolák részére külön tantervet kell készíteni. A kormány a tanítóságot nem jutalmazza. Gondoskodják a miniszter, hogy a falusi gyerekek ne legeljenek (Derűtlenség), ne legeltessenek. Ugy értem, hogy ne bízzák a gyerekekre, hogy a ház jószágaira ügyeljenek a legelőn. Óvodák helyett bölcsődéket kell felállítani. Az iskolai internátusok intézménye az ifjúság jó részét elszárja minden liberális irányzattól. Kifogást tesz azért, hogy a miniszter a nemzetiségeket idegen akkuknak nevezte. Ezt a kifejezést a magyar nyelvű sajtó gyakran használja, nem gondolva arra a veszélyes konzekvenciára, melyet a nemzetiségek vonhatnak le belőle. (Osztályuralmi szempontot szolgál az a törekvés s, hogy ahelyett, hogy a hazai nemzetiségek nyelvét igyekeznek elsajátítani a magyar nyelvű intelligencia: oly nyelveket tanul, melyet a hazai köznép nem ismer s ezzel mintegy felsőbb-ségüket akszják kiemelni, azt a különbséget igyekeznek fokozni és bizonyítani, mely köztük és a köznép közt van. A tót nép a Nemzeti Színház fentartásához is hozzájárul a maga adójával s még sem élvezi a színházat. (Fel-

kiáltások: Tanuljon meg magyarul!) Nem tanulhat magyarul, mert minden idejét munkával tölti, hogy adóját megfizethesse. Küldjék a tót tanítókat Debrecenbe és a többi magyar városba a magyar nyelv elsajátítására s távollétük alatt az állam támogassa családjukat, ily módon biztosabb eredménnyel járna a magyar nyelv tanítása a tótságban. Kéri a minisztert, hogy faji kulturális köréből az általános nemzeti kultúra magaslatára emelkedjék.

Győrffy Gyula: Hogyan mer ilyent mondani! (Zaj. Elnök csenget)

Elnök: Győrffy Gyula képviselő urat kérem, hogy ne szóljon közbe folytonosan.

Juriga Nándor: Addig nem lehet közledekről szó nemzetiségek közt, amíg egy nemzet nem adja meg az ország minden lakójának azt a jogot, hogy anyanyelven tanuljon, beszéljen. Kulturbarbárizmust követ el az állam, mely valamely nemzetiségének megtiltja, hogy anyanyelvét használja és bittel támad annak, aki saját nemzetiségének nyelvén szól. (Nagy zaj.) Melyik nemzet ez?

Elnök: Határozott és nyílt választ kérek arra, hogy Juriga képviselő ur melyik nemzetre értette sértő kifejezését. (Zaj. Ugy van! Válasszjon.)

Juriga Nándor: Lehet az bármely nemzet. Lehet Románia is. Lehet Khina, Oroszország.

Elnök: Figyelmezteti Jurigát, hogy egyes válasz helyett példálózik s figyelmezteti, hogy ha folytatja ezt a modort, megvonja tőle a szót.

Szónok felolvasson egy verset, melyben arról van szó, hogy Romániában meghal 7 kivándorolt magyar, akik dacára, hogy hosszabb ideig tartózkodtak már kinn Romániában, mégis szívükben megőrizték végig a magyar nemzet iránti szeretetüket, sőt mikor meghaltak, utolsó kívánságuk az volt, hogy magyar nyelvű imakönyvüket tegyék koporsójukba.

Béla Henrik: Nálunk ez nincs így! (Zaj.)

Juriga Nándor: En sem állítom, de . . .

Béla Henrik és többen Justh párton: Hát akkor minek volt ez a hosszú felolvasás.

Juriga Nándor: Szünetet kér, tekintettel az idő előrehaladottságára.

Az egész Ház ellenzi. Nagy zaj és felkiáltások:

— Csak folytassa.

Elnök: Eddig még nem volt precedens, hogy a szónoknak megtagadták volna azon kérését, hogy szünet után folytathassa beszédét. Tekintettel erre és miután egyéb ok sem forog fenn arra nézve, hogy ő ezt a kérést megtagadja, megengedi szónoknak, hogy beszédét szünet után folytathassa. Tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Návay Lajos veszi át az elnöklést.

Juriga Nándor: A nemzetiségi nyelvek, különösen a tót nyelv egyenjogosítását követeli a magyar nyelv mellett. (Csak? Többet nem kérne?! Szerk.) Addig nem fogadja el a javaslatot, míg a kormány nem teszi lehetővé a tót kultúra egyenjogosítását a többi nemzetiségi kulturák mellett.

Az államtitkár beszéde.

Balogh Jenő államtitkár: Nincs az országban oly tényező, mely a nemzetiségekkel nem akarna békében élni, de a nemzeti művelődés más nyelven, mint a magyar, nem történhetik és ha ebben eltérő Juriga véleménye, vagy más véleménye, azai mi egyetérteni nem fogunk. (Általános helyeslés.) Mint volt egyetemi tanár, szükségesnek tartja az új egyetem felállítását.

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 999.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld

Csak így remélhetjük, hogy Magyarország a nagy nemzetközi versenyben meg fogja állni helyét. Nem áll, hogy mi a népoktatás kérdését elhanyagoljuk. Az egész kultusztervezet budapesti majdnem fele erre a kérdésre fordítatik. Nagy megütközéssel fogadta azon felszólalásokat, melyek bizonyos marxista világlátással ellentétet és irigykedéseket keltenek, vagy kelteni szándékoztak a tanítók t. tanárság körében. Elfogadja a javaslatot.

Egyetem — Debrecennek.

Tüdös János: Foglalkozik Tisza István gróf, Apponyi, Andrássy és Zichy János miniszter felszólalásaival és elismeri, hogy Andrássy beszéde a liberalizmus felé hajlik. Azt az impressziót merítette, hogy egy tiszteletreméltó és komoly konzervatív irány van alakulóban, melylyel szemben egy radikális iránynak kellene kialakulnia a parlamenti pártok kebelében, mely gyorsabb tempóban haladna előbbre a kultúrában. En ennek az utóbbinak vagyok a híve. Az egyetem kérdésében szembe helyezkedik Kozma Andor nézetével és a miniszter ur álláspontján áll és a harmadik új egyetemet tősgyökeres magyar vidéken kívánja felállítani. Mint Bakonyi Samu, ő is felsorolja azon érveket, melyek amellet szólnak, hogy a harmadik egyetem Debrecenre illesz meg jogosan.

Tüdös János a népoktatás államosítását sürgeti.

Az ülés fél 3 órakor ért véget.

Államsegélyek a középiskolákban és Barkóczy. *Barkóczy* névvel kapcsolatban olyan vádak is merültek fel, hogy ő a katolikus középiskolák segélyezését a protestánsokéval szemben előnyben részesíti. Erre nézve legjobb, legbiztosabb cáfolatot a hivatalos statisztikai adatok adnak, amelyek élénk világot vetnek egyúttal arra a hajszára, mely minden igaz ok nélkül Barkóczy ellen folyik. — A kultuszminiszterium 1911. április 6-iki kimutatása szerint az állam a felekezeti iskolák segélyezésére adott az 1910. évben: 2,342,336 koronát. Ebből hazánk felekezeti megoszlásának arányában a *róm. kath.* iskoláknak járna 60-37 százalék, azonban tényleg csak 36-46 százalékot, tehát 23-91 százalékkal *kevésébbet* kapnak. Az *ágostai* középiskoláknak járna 7-20 százalék, kaptak 21-73 százalékot, tehát 14-53 százalékkal *többet*. A *ref.* középiskoláknak 14-20 százalék járt és 37-52 százalékot kaptak. Az *israeliták* 5-04 százalékkal szemben 0-62 százalék államsegélyt kaptak, tehát 4-42 százalékkal *kevésébbet*, mint amennyi nekik járna, ennek azonban csak az az oka, mert nincs csak egy zsidó középiskola. Ime ebből a néhány adatból is világosan látszik, hogy nem részesítik különösebb kegyben más vallások rovására a katolikusokat. Nem is ez itt a baj, hanem csak egyedül az, hogy szálla a szemükben Barkóczy, a jó katolikus, a kongregonista, csak azért, mert mint ember katolikus és kongregonista. Azonban az ő kiabálásuk nem fog célt érni, a helyes, becsületes, igazságos eljárás rovására és Barkóczy mara dni fog.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
ozégnél kaphatók.

115 A

Városi közgyűlés.

Száznál több városatyja jelent meg tegnap Nagyvárad város közgyűlésén. Igaz, hogy ez a nagy érdeklődés csak addig tartott, amíg a választások véget értek, azután nagyon lepadt a többi ügyek iránt érdeklődők száma.

A választások nagy részben olyan eredménnyel folytak le, amint azt előre megírtuk.

A multak tapasztalataink okulásra, a közgyűlési terembe vezető ajtókra egy-egy kis tábla volt kifüggesztve, a következő tartalommal:

A közgyűlés tartama alatt, a közgyűlési terembe csakis bizottsági tagok léphetnek be.

Az újságírók, akik legkorábban érkeznek mindig a közgyűlésre, örömmel fogadták az újítást, mert magukra is érvényesnek vélték a tilalmat s megörültek, hogy megszabadulnak egy délutáni fáradtságos munkától; de a bizottság tagjai, különösen a bőbeszédűek, siettek meggyőzni, hogy az újságírókra nem vonatkozik.

Különbben ez a tilalom nem sokat használt, mert aki kitévette a táblákat, elfelejtett gondoskodni, hogy azt respektálják is azok, akikre vonatkozott.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Hlady Endre főispán elnökölt. A bizottság tagjai nagy számmal voltak jelen.

A közgyűlés elején tudomásul vették a polgármester havi jelentését s gróf *Széchenyi* Miklós püspöknek a beiktatása alkalmából a városi árvaházra adott 1000 koronáért, a gyermekórára adott 1000 koronáért és a szegények között leendő kiosztás céljából adott 1000 koronáért; — valamint Umlauf Antalnak a városi árvaház részére adott 200 koronáért köszönetet szavaztak.

Elnökölő főispán dr. *Gröss* Sándor orvost tiszteletbeli tisztvárossá nevezte ki.

A választások.

Ezután sor került a választásokra. Az árvaszéki elnök-helyettesi (I. ülnöki) állásra kijelöltettek: Nizsalovszky Sándor, Vincze Béla és dr. Fanta Róbert.

Egyhangulag *Nizsalovszky* Endre választott meg, közfelkiáltással.

Az újonnan rendszeresített árvaszéki ülnöki állásra kijelöltettek: Kripka Henrik, Vincze Béla és dr. Fanta Róbert.

Közfelkiáltással *Kripka* Henrik választott meg.

A megüresedett fogalmazói állásra kijelöltettek: Bige József, Egely Alajos, Kolontáry János, Poyvár Dezső és Vass Árpád.

A főispán a szavazást elrendelte.

Beadtak 100 szavazatot s ebből kapott:

<i>Egely</i> Alajos	67
<i>Bige</i> József	32
<i>Poyvár</i> Dezső	1

szavazatot s így *Egely* Alajos választott meg fogalmazóvá.

A főpénztári ellenőri állásra kijelöltettek: *Klemens* Péter, *Magyary* Jenő.

Beadott 101 szavazatot s ebből *Klemens* Péter 70 szavazatot, *Magyary* Jenő 29, *Egely* 1 és *Rozsly* 1 szavazatot kapott s így szó többséggel *Klemens* Péter választott meg ellenőrré.

Az így megüresedett I. oszt. számtisztai állásra egyhangulag *Erdélyi* Bernát II. oszt. számtiszt lett megválasztva.

A megüresedett II. oszt. számtisztai állásra kijelöltettek: *Kerekes* Géza, *Bauda* Géza és *Rozsly* István III. oszt. számtisztek.

Beadott 92 szavazat s ebből kaptak: *Rozsly* István 52, *Kerekes* Géza 39, *Bauda* Géza 1 szavazatot s így *Rozsly* István választott meg II. oszt. számtiszté.

A III. oszt. számtisztai állásra kijelöltettek: *Andriska* József, *Kemény* Zsigmond, *Nagy* István és *Vértes* Bernát.

Beadott 98 szavazat s ebből kapott *Kemény* Zsigmond 45, *Andriska* József 46, *Vértes* Bernát 7 szavazatot s így *Andriska* József egy szavazattöbbséggel választott meg III. oszt. számtiszté.

Miniszteri leiratok.

Tudomásul vették a pénzügyminiszternek a kereskedelemügyi tárca átvételéről szóló leiratát.

A kereskedelemügyi miniszter a jóváhagyási záradékkal ellátva lekötötte a bérkocsi szabályrendeletét. A szabályrendeletet meghirdették.

A városi tanács beterjesztette a belügyminiszter leiratát a csendőrszola építése tárgyában. A tanács javasolta, hogy a leiratot vegyék tudomásul, a polgármestert bízzák meg a kölcsön felvételével, a tanácsot pedig a további intézkedések megtételével. A tanács javaslatát elfogadták.

A köztisztaságról szóló szabályzat.

A tanács előterjesztette a köztisztasági szabályrendelet-tervezetet.

Dr. *Moskovits* József indítványozza, hogy a szabályrendeletet adják vissza a tanácsnak. A szabályzat nem felel meg a célnak és óriási terhet ró a város polgárságára. A költséget a nyers házbérjövedelem után vetné ki, ez pedig még 1 százalékkal is igen sok. A város kizárólagos jogot köt ki magának s így a magánvállalkozókat tönkre tennék. Csodabogar a szabályzatban az, hogy a háztulajdonosok magánvállalkozókkal is kihordathatják, de a köztisztasági adót azért meg kell fizetni. A házi szemetet is a város fuvarosná s erre nagy költséggel igákat rendeznének be. A szemétkelés ma már vagyont képez, a város pedig nem gondoskodik a szemét értékesítéséről. Csak újabb és újabb adót akarnak ezek behozni. A magánvállalkozás előnyösebb. Szűkkörű felfogás lenyomata a szabályrendelet. Ha modern módon kezelnék a szemétkihordást és értékesítést, még jövedelmet hozna. Alapos tanulmányozás után dolgozzon ki megfelelő szabályzatot s terjeszkedjenek ki az értékesítésre is.

Dr. *Medvigy* Gábor hozzájárul *Moskovits* indítványához, annál inkább, mert abban olyan intézkedések is vannak, melyek sértik a jogrendet. Akiknek iparigazolványuk van ez iparra, attól az nem vonható el. Nemcsak a halasztáshoz járul hozzá, de tisztázzák az általa felvetett jogi kérdést is.

Fried Ferenc nem egyezik az előtte szólókkal, hogy tanulmányozzák a kérdést, mert ez elodásná a kérdést. A köztisztaság nem egy a háziszemét kihordással. A köztisztaság kérdését választják el a háziszemét ügyétől. Az utcák tisztántartását hozzáértő kézre kell bízni. A háziszemét kihordást szigorúan követelje a város, s akkor ez is rendben lesz. Indítványozza, hogy ilyen értelemben utasítsa a közgyűlés a tanácsot.

A szabályrendeletet visszaadták a tanácsnak s úgy a *Moskovics* József, valamint a *Medvigy* Gábor és *Fried* Ferenc indítványát elfogadták.

A *Szarovszky* gyermekórák szabályrendeletének módosítását terjesztette elő ezután a város tanácsa. Eszerint a kórház nyilvános jellegű; egy sebész-íborvosi állást szervez s ez, az igazgató íborvossal együtt végleges és nyugdíjképes s az új sebész íborvost a főispán nevezi ki.

Dr. *Adorján* Emil elfogadja a módosítást, de azzal, hogy az orvosokat a közgyűlés válassza.

Az eredeti javaslatot fogadták el.

A hordójelző hivatal felállításáról szóló szabályrendeletet elfogadták.

A módosított betérment szabályrendeletet elfogadta a közgyűlés.

Az iparos-tanonciskolánál a beiratasi díjak szedését a közgyűlés törölte s az iparostanonciskolák 1911—1912. évi költségvetését és 1910. évi zárszámadását elfogadta.

A népszámlálás költsége.

A népszámlálásra engedélyezett költségek elszámolásánál a városi tanács javasolta, hogy dr Cserenyés Béla aljegyző és dr Molnár Imre fogalmazó részére 600—600 korona jutalmat szavazzanak meg, jutalomképpen a teljesített külön munkákért.

Dr Adorján Emil elfogadja ugyan a jutalmazást, de eljött az ideje, hogy a polgárookra is gondoljunk. Majd rá tér arra, hogy a számszámadás igazat ad nekik, hogy nem kellett volna az óvodai pótdótot és a községi adót az elfogadott összegben megállapítani.

Weisslovits Gyula szintén elfogadja a számadásokat és a jutalmazást, azonban indítványozza, hogy a jövőben a tanács ilyen jutalmazásokat ne terjesztszen elő. Sehul az állambivatalokban nem adnak ilyen jutalmakat, amely nem egyéb borraivalónál.

Dr Hoványi Gyula azt nem látja veszélyesnek, ha az adóból nagyobb összeg jön be, mert a maradvány felett a törvényhatóság rendelkezik. Az helytelen is, hogy az adót évenként felemelik és leszállítják. A leszállításnak csak úgy van értelme, ha állandó, legalább 10 évre. Ezután tiltakozik az ellen, hogy ha valamely tisztviselő rendkívüli munkát végez s azért jutalmat szavazzanak meg részére, azt borraivalónak mondják. Ő neki több fizetése van, de ha ilyen külön munkáért megjutalmazná a törvényhatóság, azt büszkén fogadná el, mint az elismerés megnyilatkozását.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

A Rhédey-kert fejlesztése ügyében előterjesztett tanácsai javaslatot elfogadták.

Az esküdtek alaprajzstrómat összeállító bizottságba továbbra is dr Hoványi Gyulát és Schütz Albertet választották.

Ezután köztérvételei és átadási ügyeket tárgyaltak s némi hozzászólás után a tanács javaslatait elfogadták.

Moskovits Miksa indítványát, hogy a többi közeli városokkal együtt akeiót indítson a város a kissármási földgáz elvezetése és felhasználása iránt, előkészítés és javaslatétel végett kiadták a tanácsnak.

Pásztor Ede indítványát, hogy Kapucinus-utca Bánffy Dezső-utcának neveztessek el, kiadták a tanácsnak javaslatot végett.

Gábel Jakab indítványt tett, hogy a piaci elővásárlásról szóló szabályrendelet hatályon kívül helyeztessek.

Többek hozzászólása után elhatározták, hogy az elővásárlási tilalmat megszüntetik, azonban reggel 7 óráig a baromfira és tojásneműre továbbra is fennmarad az elővásárlási tilalom.

A többi apróbb ügyeket vita nélkül intézték el, a tanács javaslatához képest.

Interpellációk.

Dr Grósz Menyhért az egyes utcákon, különösen Beöthy Odón-utcán található közegészségellenes állapotok miatt interpellált.

Fried Ferenc a szinigazgató eljárása ellen szólt fel, majd a villamos vasut által követett szabálytalanságokat teszi szóvá. Akadályozza a vasut a szabad forgalmat; a menetrendet nem tartja be; a teherszállítást szabálytalanul eszközli; a kocsik piszkosak; az alkalmazottaknak éhbért fizet s ezek azért változnak folyton.

Rimler Károly mindent elkövet a rendtelenségek szanálására, de konkrét esetekre vonatkozó indítvány beadását kívánja, hogy azokat tárgyalhassák.

Balogh Döme kifogásolja, hogy a csatornázási munkákkal lassan haladnak s ezáltal a forgalmat akadályozzák. A csatorna felügyelő bizottság nem működik.

Majd a Körös kaszárnya megvét-le ügyében interpellál. A megye megszabadult a Ferenc József laktanya építése folytán a nagy

beszállásolási költségektől. Egy deputáció kérje ezért a Körös kaszárnya átadását a megyétől. Este 8 óra volt, mire a közgyűlés véget ért. Az összes kitűzött ügyeket letárgyalták.

A hosszupályi mandátum. Még mindig nem fejezték be a hosszupályi petíció tárgyában megindított vizsgálatot. A befejezésről még jó ideig nem is lesz szó, mert még nagyon sok tanu vár kihallgatásra. Az eddig kihallgatott tanuk vallomása alapján a »Debreceai Ujság« olyan közleményt adott le, mintha a tanuk azt igazolták volna, hogy a választási elnök jogtalanul utasított vissza 24 szavazatot. A jelzett lap még azt is megjósolja, hogy a Kuria ennek alapján a kisebbségben maradt jelöltnék fogja a mandátumot odaitélni. E hiráással szemben hiteles forrásból nyert információk szerint az ügy éppen az ellenkező sfídiumban van. A tanuk egyáltalán nem vallottak olyan tényeket, melyek a fentieket igazolták volna, sőt az eddigi kihallgatások a választás kifogástalanságát erősítették meg.

Galamblovőverseny a Püspök-fürdőben.

A „Bihari Vivó-Klub“ sportünnepélye.

A »Bihari Vivó Klub« tegnap érdekes sportünnepélyt rendezett a Püspök-fürdőben. A fiatal sportegyesület agilis vezetősége olyan sport eseménnyel kedveskedett a megye uri közönségének, amilyen náluk még csak ritkán látható, a montekarlóiak kedvenc szórakozását: a galamblovészettet mutatták be. Szinte csudálatos, hogy mennyi embert tett kíváncsivá ez az izgalmakkal teljes, de mégis kegyetlen látványosság. Rág láttak a Püspök-fürdő öreg tölgyei együtt annyi embert, mint tegnap. A megye egész intelligenciája ott volt a kíváncsiak között s már kora reggeltől kezdve egymást érték az országúton a veadógeket vivő fogatok és autók.

Délelőtt — a versenyt megelőzőleg — pool-lovések voltak. A galamblovőverseny délután 2 órakor kezdődött. A versenyterén nagy tribün volt felállítva s erről nézte végig az elit közönség a galamblovéseket. A verseny védnökei: gróf Károlyi Imre, Hlatky Endre Nagyvárad város főispánja, dr Miskolczy Ferenc Biharvármegye főispánja, Dietrich Ede táborosok, Bölöny József orsz. gyűl. képviselő és Lovassy Ferenc földbirtokos voltak.

A verseny programja a következő volt:

Katonatiszti verseny.

Neveztek: Gróf Esterházy Alajos, gróf Esterházy Pál, báró Baich Péter, báró Stummer Károly, Telegdi József, Fanta Géza, Szilágyi József, Nedeczky Ferenc, Priéhratny Henrik, gróf Walldog Frigyes, Viczián Elek, Csécsi Nagy Imre, dr Kahán ezredorvos, Viczián Elek százados, Jankovich Beschán Endre, Juricskay László.

Az elnöki díj.

Neveztek: Gróf Esterházy Alajos, báró Baich Péter, Szunyogh Andor, Telegdy László, Szunyogh Pál, Szunyogh Sándor, Bartos Elemér, dr Schwartz István, Szunyogh Zoltán, Wertheimstein Henrik, Meskó Boldizsár, Balás Ernő, Beöthy Dávid, Szilágyi József, Bunyitay Jenő, Szunyogh Gáspár, Juricskay László, Barthos Elemér, Schwartz Sándor, Bakats Béla, dr Miskolczy Pál, Balás Ernő, Nadányi Miklós, Nadányi Imre, ifj. Moldován László, Geiringer Jenő, Török László, Elek Gusztáv, báró Stummer Károly, dr Blayer Endre, báró Baich Mihály, Schuch Dezső.

A hölgyek díja.

Neveztek: Szunyogh Andor, Meskó Boldizsár, báró Baich Péter, gróf Esterházy Alajos, Telegdy László, báró Stummer Károly, Telegdi József, dr Schwartz István, Barthos Elemér, Balás Ernő, Szilágyi József, Bunyitay Jenő, Szunyogh Andor, Szunyogh Gáspár, Juricskay László, Schwartz Sándor, dr Bakats Béla, dr Miskolczy Pál, Nadányi Imre, Geiringer Jenő, Török László, Jankovich Beschán Endre, dr Blayer Endre, ifj. Moldován László, Schuch Dezső, Penkert Mihály, Beöthy Dávid, Molnár Imre.

A verseny első díját, az ezüst serleget Bunyitay Jenő nyerte. Este a versenyzők táncmulatságot rendeztek. Az italok és ételek Kernács János bérlő konyhájának és pincéjének válnak dícséretére.

Az első Dreadnoughtok. Triesztből jelentik félhivatalosan: Az osztrák-magyar monarchia első Dreadnoughtjának, a Viribus Unitisnek június 24-én történt vízrebocsátása után nemsokára megkezdik a Stabilimento Tecnico-ban a harmadik Dreadnoughtnak építését is és kevéssel azután vízrebocsátják a már majdnem készenlévő második Dreadnoughtot. Ennek a második óriás hajónak vízrebocsátása előrelátólag október első napjaiban lesz. A neve még nincs meghatározva. Az első Dreadnought teljesen felszerelve csak a jövő év végére lesz. A második 1913 nyarán, a harmadik 1914 januárjában lesz teljesen felszerelve. A negyedik óriáshajó építését novemberben kezdik el Fiumében és teljes elkészülése 1915 elejére várható.

UJDONSÁGOK.

* **A szinügyi bizottság és a nyári szinkör.** Erdélyi Miklós szinigazgató a legutóbbi szinügyi bizottsági ülésen kijelentette, hogy nem szándékozik társulatával kimenni a nyári szinkörbe, mert az tönkre tenné. Ez ügyben beadványt adott be a szinigazgató a szinügyi bizottsághoz. Dr Hoványi Géza, a szinügyi bizottság elnöke, a beadvány tárgyalása végett szombatra, június hó 10-én délután 5 órára ülésre hívta össze a szinügyi bizottság tagjait. Az ülés előrelátólag élénk, sőt zajos lesz.

* **A kórház költségvetése.** A napokban megírtuk, hogy a vármegyei kórház költségvetési tervezetét az igazgató főorvos dr Fráter Imre az alispánhoz terjesztette be. A költségvetésben bizonyos módosításokat kellett eszközölni s így újra kiadták az ügyet a főorvosnak. A revidált költségvetést tegnap terjesztették ismét vissza az alispánhoz. Az új tervezet szerint nem egy, hanem 6 fillérrel fog emelkedni a napi ápolási díjak száma. Az új ápolási díj 1 korona 74 fillér lesz.

* **Uj igazságügyi beosztást kérnek.** Bihar megye Körösszakál községe is azok közé tartozik, melyek oly kedvezőtlen igazságügyi körbe vannak beosztva, hogy a lakosság bármily ügyben napokat kénytelen veszíteni ügye elintézésékor. Különösen a mezőkeresztesi járásban vannak ezek a sérelmes beosztású községek, melyek mozgalmat is indítottak, hogy Komádi székhellyel önálló járásbírószágot nyerjenek. Ez az ügy, úgy látszik, azonban végleg feladásba ment és most úgy akarnak segíteni az állapotot, hogy kérik az igazságügyi ministert, miszerint ez alkalommal Körösszakál községet a berettyóújfalui járásbírószághoz kerültesse, a berettyóújfalui járásbírószághoz kerültesse. A kérelem tegnap érkezett be felterjesztés végett az alispánhoz.

* **Az élesdi patkányok.** Az élesdi főszolgabíróiak kijavítását és az ott hihetetlen módon elszaporodott patkányok kiirtását még mindig nem kezdték meg. A főszolgabíró attól tart, hogy az épület kijavítása még erről a nyárról is lemarad és akkor csakugyan kifogják költöztetni a patkányok. Tegnap ismét sürgős jelentést tett Bérczy Imre főszolgabíró ebben az ügyben az alispánhoz, mert már türelmetlen a patkány had garázdálkodása.

* **Földrengés Mexikóban.** Tegnap reggel nagy földrengés volt, mely több épületet romba döntött, a többi közt a tűzértség kasszárnyóját, melynek romjai hír szerint hetven katonát temettek el. A halottak és sebesültek számát 50—70-re becsülik. A mexikói földrengés sokkal nagyobb volt, mint eredetileg hitték. Több mint 180 emberélet esett a katasztrófának áldozatul. A legutolsó táviratok szerint a halottak száma meghaladja a 200-at és a sebesültek száma igen nagy. A földrengés hat percig tartott. A város összes részeiből olyan jelöltek érkeznek, hogy a leomló falak sok embert maguk alá temettek. Gyermekek nagy számmal vannak a halottak között. Nagy károkat okozott a földrengés a vasuti pályaudvarokon. A földrengés pillanatában az összes utcai lámpák kialudtak. A lakosság az első lökések után az utcára rohant, ahol igen sokan a nagy sötétségben a földrengés következtében keletkezett szakadékokban sérültek meg. A városban nagyszámu idegen is tartózkodott, akik jelen akartak lenni Madero bevonulásánál. Amidőn fölkel a nap és a földrengés nem ismétlődött meg, a lakosság, mely előt az ilyen természeti túlnemények nem szokatlanok, nyugodtabb lett.

* **Nem kapnak orvost.** A derecskei járás hajdubagosi egészségügyköre még mindig orvos nélkül van. A főszolgabíró már ötször hirdetett pályázatot a körorvosi állásra, azonban eddig még senki sem jelentkezett. Az eredménytelen pályázat hirdetéséről tegnap tett jelentést a főszolgabíró az alispánhoz, akitől egy időre egy orvosnak rendeletileg való kiküldését is kéri.

* **A bárándi hadvezérek.** Nem mindennapi indokolással bíró kérelmet intéztek a bárándi földművesek a földművelésügyi miniszterhez. A kérvényezők mintegy 30-an ugyanis arra kérték a minisztert, hogy rendelje el, miszerint a bárándi határban lévő szabad területek közül ők a saját részükre házat építhessenek. Eme kérelmüket indokolják pedig azzal, hogy ők mindannyian polgárok, hazafiak és hadvezérek. Hogy miféle hadat vezetnek a bárándi derék polgárok, azt még az a jószágos miniszter se tudta kitalálni és rövidesen ad akta tette a különös kérvényt.

x **Szülők figyelmébe!** Jól tanuló fiuknak a legnagyobb örömet azzal szerzünk, ha egy jó lövő flóbert-puskát veszünk. Hogyha jót és olcsót akarunk venni, úgy azt csak LADÁNYI JÓZSEF puska-művesnél Rákóczi-út, Moskovits-palota lehet kapni, mert nem mindegy hogy az csak flóbert legyen, mert a legtöbb szerencsétlenség a rossz és megbízhatatlan fegyverrel történik, ma már olyan egyének is árusítanak fegyvert, akik ahoz nem értenek, mert gramofon-pipa és tollhoz a fegyver nem való. M. kir. lőporáruda. Telefon szám 269.

* **Lövődőző váltóór.** Kóta Lajos állomás felvigyázó bejelentette, hogy ismeretlen tettes folyó hó 1-én éjjel 12 és 1 óra között a vasuti repülő hidról reá lött. A megejtett nyomozás során az derült ki, hogy a lövést Galgóczy Lőrinc váltóór tette, aki azonban tagadta misze-

rint szándéka lett volna Kótát megölni, mert állítása szerint ő a lövést csak a levegőbe tette. A rendőrség az eset kiderítése végett a nyomozást folyamatba tette.

Hölgyeim!

Kelím, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a mt nagyközséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelzése, butorvasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. Stern, Bémer-tér, Telefon 556.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek **olcsón eladásra.**

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk,** ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

x **Nehai főszolgabíró Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart **olcsón** ki-árusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

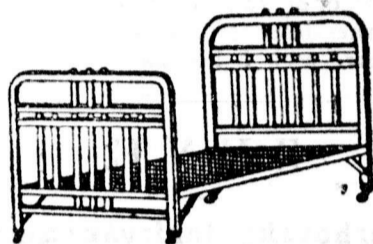
folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart **Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz.** Veiszlovits házába, az Orsolya zárda templomával szemben. ::

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székrenyő 3 matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Boszorkány. (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

Szombat: Nóra (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

Vasárnap d. u. Aranyvirág. Este Kaméliás hölgy. (Márkus Emilia vendégfellépte.)

A balga szűz. Márkus Emilia első vendégfellépte telt házat vonzott a nyári hőség dacára. P. Márkus Emilia művészete egész gazdagságával jött hozzánk s a Balga szűz Fanny szerepével ismét elragadta a nagyváradai közönséget, mint előzőleg más szerepekben anyai évben. Alig látszik az idő haladása megjelenésére, játéka pedig a legújabb szerepekben is teljesen modern. Viharos tapsok hívták a lámpák elé minden felvonás végén. A többi szerep az itteni régi szereplők: Tóth Elek, Sik Rezső, Angyal Ilka, Szentgyörgyi Márta és Hunyady alakításában szolgált a kiváló vendégművész nő fellépésének teljesen méltó keretével.

Igazságszolgáltatás.

§ **A Zsi inszky-fiuk pöre.** A vizsgálati fogságban lévő Zsilinszky-fiuk védői tudvalóvően a gyulai esküdtiszék helyett más esküdt-bírótság delegálását kérték. A kérvény a minap érkezett a Kuriához, amelynek első büntető tanácsa, Vavrik Béla elnöklésével zárt ülésben foglalkozott a kérvénnyel. A döntést ma hozta meg a Kuria, amely a bíróküldési kérelmet elutasította. Ilyentormán a gyulai esküdtiszék fogja tárgyalni a bűnpert.

IRODALOM.

Az Örökimádás című hitbuzgalmi folyóirat 6. száma a következő tartalommal jelent meg: Kánter Károly: Az ötvenkét éves Oltáregyesület. — Az Oltáregyesület kiállítása. — Eucharisztikus kongresszusok. — Az Oltárszentség Amerika őserdeiben. — Vállay S. J.: Két szentáldozás. — Szent Róza és a mennyei kertész. — A szentmise. — Gyakori szentáldozás. Rovatvezető: Reviczky Aladár. Szentáldozás előtt. Szentáldozás után. A szentáldozásról. Aldorott-e Kolumbusz Kristóf, mielőtt Amerikát fölfedezte. — Imák és bucsuk. — Gyermekvilág. Rovatvezető: Dr. Szyllaba Emil. Szentséglátogatás szent Izidor példájára. — Munkaszám. — Röpirében a nagyvilág körül. — Hasznos tudnivalók. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői út 75.) kiadásában dr. Makay Lajos szerkesztésében jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

ZENE.

Smerhovsky tanítványainak zeneprobája.

Smerhovsky József zenetár folyó hó 11-én délelőtt fél 11 órakor leány növendékeivel zeneprobába-hangversenyt rendez a premontrei főgimnázium dísztermében a következő műsorrall:

1. Nyitány, a »Költő és paraszt«-ból Suppé-ból. Előadják: Fássy Boriska és Deutsch Ella.
2. Pastoral-fantasia, Singellé-től. Előadják: Belezny Boróka és Fássy Boriska.
3. Simphonia, Dankla-tól. Előadják: Huzella Böske, Belezny Boróka és Szmaszenka Edit.
4. Ges Dur-Keringő, Chopin-től. Előadja: Fássy Boriska.
5. Varsói bucsu, Hauser-től. Előadják: Grünfeld Ilonka és Fássy Boriska.
6. Simphonia, Alard-tól. Előadják: Géczy Andrea, Huzella Böske és Grünfeld Ilonka.
7. Orosz dalok, Vieniavszky-től. Előadja: Géczy Andrea.
8. G. Moll-Sonata, Schubert-től. Előadja: Huzella Böske.

A hangversenyen, mely a közönség legmesszebbmenő méltánylását érdemli meg, belépő-díj személyenként 1 korona.

TANÜGY.

Tornaverseny a községi polg. fiúiskolában. A községi polgári fiúiskolában vasárnap délután 4 órakor, az intézet tornaudvarán tornaverseny lesz, amelyre a szülőket, tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság. A verseny sorrendje a következő:

I. Katonai menet-gyakorlatok: 1. Század sorakozás oszlopba. 2. Fejlődés oszlopból. 3. Oszlopalakítás a fejlődött vonalból. 4. Menet gyakorlat. 5. Tüzelési gyakorlatok.

II. Szabad-gyakorlat: 1. Látgyakorlatok. 2. Kargyakorlatok. 3. Törzsgyakorlatok.

III. Sziertornázás: 1. Magas ugrás. 2. Távol ugrás. 3. Bak ugrás. 4. Gyakorlatok a nyujtón.

IV. Versenydíjak kiosztása.

A mérsékelt 10 és 20 filléres belépő-díjak a budapesti polg. isk. tanárok házában teendő alapítvány javára szolgálnak.

Vizsgálatok a főgimnáziumban. A nagyváradai prem. főgimnáziumban a magántanulók vizsgálatai f. hó 13-án (írásbeli) és 14-én (szóbeli) tartatnak meg. A vizsgálatra 13-án reggel 8 órakor kell jelentkezni az igazgatói irodában. A szóbeli érettségi vizsgál-

latok a főgimnáziumban f. hó 6-án kezdődnek dr. Radnai Rezső miniszteri osztálytanácsos elnökelete alatt. Nagyvárad, 1911. évi június hó 3. *Az igazgatóság.*

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.

szám alatt

„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitünő hirt** nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

A véderő reform tárgyalása.

Budapest, jun. 8.

(Saj. tud.) A véderőreform bizottság ma folytatta üléseit. A mai ülésen Héderváry miniszterelnök az ellenzéki felszólalásokra válaszolt, kimutatván a reform költségeinek indokoltóságát. Az általános vitát már holnap befejezik és megkezdhetik a részletes tárgyalást is

A máv. anyagszállítása.

Budapest, június 8.

(Saj. tud.) Sziertényi József és Heltay Ferenc ma fogják megindokolni a Házban az államvasutak anyagszükségletének szállítása tárgyában tett ama javaslatokat, hogy a Ház bizottságot küldjön ki a szerződések felülvizsgálása végett. Biztosra veszik, hogy a javaslatokat elfogják utasítani.

Andrios Tivadar mandátuma.

Budapest, június 8.

(Saj. tud.) A Kuria I. választási tanácsa ma 1 órakor hirdette ki az Andrios Tivadar mandátuma ellen beadott petíció tárgyában az ítéletet. A Kuria elrendelte a bizonyítást s ennek foganatosításával a pécsi kir. táblát bizta meg.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	9 03

FÉLIX FÜRDŐ—NAGYVÁRAD

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

KÖZGAZDASÁG.

A legnagyobb váradai bank részvényeit tujegyezték. Az új, 10,000,000 K alaptőkével rendelkező bank, az *Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság* tudvalevőleg május hó 4 ikén tartott közgyűlésén 8000 drb. részvény kibocsátását határozta el. O y nagy volt a kereslet, hogy a 8000 drb részvény jegyzése még a múlt hó 31 én befejezést nyert. Így tehát, miután az összes részvények elhelyezést nyertek, a részvények átvételére alakult szindikátus feloszlott. Most már semmi akadály sincs annak, hogy városunk nagy reményekkel kecsegtető, legnagyobb pénzügyi intézete megkezdje a legintenzivebb működését.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapestben

Határidők száralata:

Októberi buza	—	—	—	11.29
Apr lisi buza (1912)	—	—	—	11.59
Októberi rozs	—	—	—	9.29
Októberi zab	—	—	—	7.89
Juliusi tengeri	—	—	—	6.76
Augusztusi tengeri	—	—	—	6.85
Augusztusi repce	—	—	—	14.—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	825.—
Osztrák hitelrészvény	—	—	644.50
Jelzálogbank	—	—	483.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	560.—
Salgótarjáni kőszén	—	—	659.—
Osztrák államvasut részvény	—	—	739.—

Közuti vasut	— — — —	754.50
Rimamurányi vasmű	— — — —	682.—
Városi vasut	— — — —	389.—
Beocsini cement	— — — —	—.—
Magyar bank és keresk. r. t.	— — — —	740.50

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete r.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra. 161

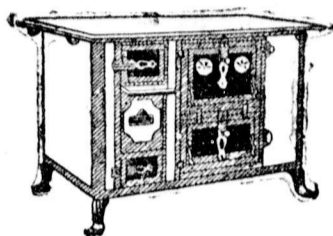
Új lisztüzlet a Bémer-téren!

A mélyen tisztelt közönség kényelmére a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és gőzmalom részvénytársaság műmalmá Sz. János-u. 2. sz. a. (Bémer-tér sarok) városi fióközletet nyitott, hol a legjobb minőségű fehér és kenyérlisztet, rizs és száraz főzeléket, valamint korpát és takarmánylisztet hoz jutányos árak és szolid kiszolgálás mellett forgalomba. Tiszteletteljesen:
Márkely János.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmű izzólámpa különlegességek, fénképek és zárlámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat

megtakintásra ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti sét, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden a szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 > francia szájviz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuszkefe	20 >
3 > Thymol >	20 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatin >	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	35 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 > Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantín	30 >	3 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >	1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 > folyékony brillantín	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	38 >	Egynegyed Ko Brunz watta	35 >
1 > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 >	1 > Beloderma kézfinomító	20 >		
		1 > tejtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az ákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192**Dajkovits E.**fényirodájában
Sas palotaesküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.**Bumbera István**papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.Ugy a helybeli mint
a megyei főtisztelendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Olajban tört és zománcz-festékek. Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eske-
désemet és vegyeseti gyáramat teljesen újonnan be-
rendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve
saját há- Zöldfa-u. 17. sz. a. helyezte át,
zamba hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festé-
kekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register
cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényg
kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az őss zet
3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.**Emke padlólack és parkertfénymáz!
Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!**A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszö-
netet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel**BERKES BERTALAN**EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító
festék gyára 238Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház-
Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.
Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.
Telefon 180 Telefon 180**Tölgy és bükkfa
Parkéták**a legkiválóbb minőségben
lerakással, vagy anélkülaz egyesült parkétgyarak
részvénytársaság képviselété-
ben legelőnyösebben beszerezhetők:**WEISZ LAJOS**

keresk. és műszaki iroda

Szacsavay-utca 81.

Telefon 323.

**MEGELŐZŐT
MOSKOVITS
ANATOMIAI-CIPŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KÖSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

A Z I G A Z,hogy sehol sem lehet oly kelle-
mesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.Kitünő magyar konyha. A legjobb
fűzörök. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.
Szállodámban szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
szálloda, vendéglő és kávéház bérlője.**Jégszekrények**

nagy választékban

FagylaltgépekLtr. 1 2 3 4
Kor. 10— 12.50 14.50 17—**Vajköpülőgépek**Ltr. 1 2 3
Kor. 3.60 4.80 5.60Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.